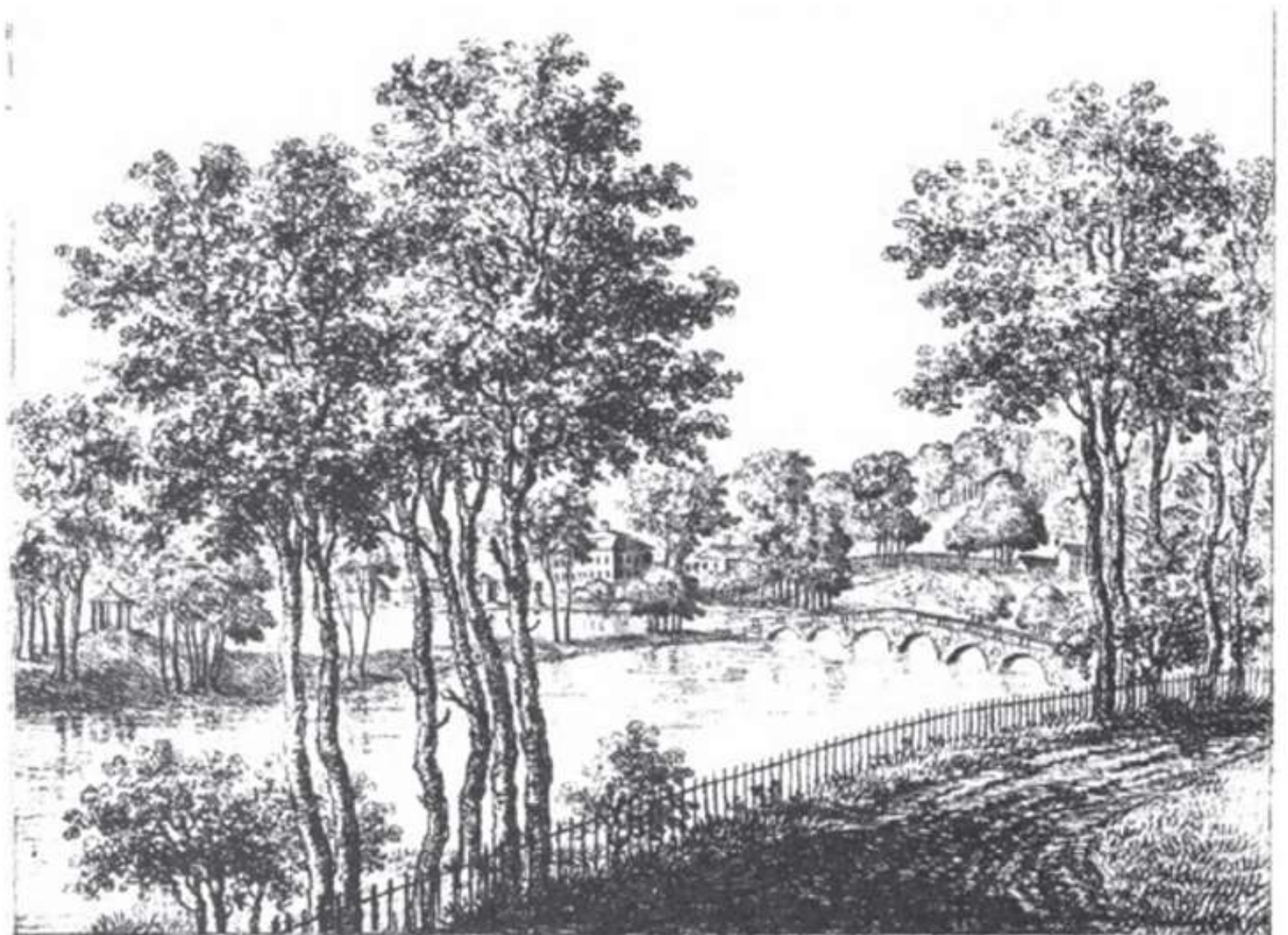

Här kommer ett utdrag av ett resebrev från 1807 av Jonas Carl Linnerhiem på resa mellan Medevi - Kristinehamn, vi hakar på resan vid Edsberg. Fortsättning i morgon..

Svarta

1807

Omkring *Edsbergs Sanna*, dit vi snart hunno, är mycket löfskog. Eken började nu slå ut sina blad, redan en miniature fullt bildade. Dess bruna färg afbröt angenämt mot björkens mera utvecklade, men ännu milda grönska. *Qvisbro* Kyrka syntes här. Dess klockor hördes och afkunnade, nu efter Gudstjenstens slut, förgänglighetens dom. Detta, vid en fullkomligt lugn himmel, ägde en rörande dysterhet. Själen vcknar dervid och ser, med halfva tårar i ögats näste, på den Natur, som nu qvicknar, att åter falla sina blad och — dö. Dessa känslor betogo dock ej att finna det *Edsbergs Sanna* har något behagligt eller gladt i sitt läge; och derifrån har man vid den väg vi togo ombyten af åker, äng och skog. I en djup däl, en fjerdingväg från nyssnämde Gästgifvaregård, ligger *Kräkforssen*, en Stångjernshammare, som med sitt mörka utseende likom fördjupade sitt läge. Den tillhör Hr Hof-Markalken Baron *Fock*, saknar skog omkring sig och kontrasterar derigenom med karakteren af sin belägenhet, ej mindre än med sin bestämelse. Tre fjerdingväg längre bort är *Molle-hyttan*, eller hyttor som tillhöra bönder eller af sin egentliga näring så kallade Bergsmän. Utseendet nästan förräder detta så väl i den omgivande trakten, som i byggnaderne: Desse sistnämde uppkastade endast för nyttan och sedan utan granlaga vård: Den förra klent skogig, med små odlade bitar och nödtalls hägnad.

Öfver *Ten-Sjön* syntes sedermera *Bålby Sätessgård*, Hr General-Löjtnanten

Grefve Gustaf Wachtmeister tillhörig, med dess fyrkantigt klippta trån. Denna slags sirlighet skulle man icke väntat hvarken i en trakt af så mycken vildhet eller i vårt tidehvarf, då Trädgårds-saxen så billigt börjat afstå sitt välde åt Naturen. Men — det väckte uppmärksamhet; Och när ögat letade sig fram bakom dessa vinkligna trån, röjdes fägringen af gårdens läge och ansenliga åbyggnad. *Storbjörnboda* Gästgifvaregård, som man i orten kallar *Storrebo*, passerades sedan; och en åttendedels mil derefter voro vi vid *Svartå Bruk*, förenämde Baron *Fock* tillhörigt. Man far igenom en barrskog af ursprunglig vildhet, och ser ej gården förrän helt nära. Desto frappantare väntas denna blick; Men Avenuen lofvar verkeligen icke den täckhet stället äger. Litet förrän man framkommer, har man till högra sidan en liten ny Trädgårds-anläggning, skild från det öfriga genom en sjövik och sumpig mark. Derefter ses Brukets egentliga byggnader till venster utmed vägen och straxt derpå Herregårdens till höger. Man kommer då på en nätt gård med ett stort Corps de logis af sten mellan tvänne flyglar, man känner ännu icke den fägring, som på andra sidan om byggningen utbreder sig till dess åsyn. Nedanföre en Parterr, omkring hvilken Promenadvägar slingra till boskéer, lefvande lusthus m. m., ligger här en liten, men täck sjö. Dess strand, åt höger beväxt med björkskog, utsträcker sig vidare

vägar slingra till boskéer, lefvande lusthus m. m., ligger här en liten, men täck sjö. Dess strand, åt höger beväxt med björkskog, utsträcker sig vidare att omfamna en lugn vattenrymd, der man vid en liten holme ser en liknelse af fartyg som, likt andra om ock felstagna, förhoppningar förnöjer, och vid hvarje hastig blick gör en illusion. Några svanar af lika art, nu liggande ute på rymden, skulle i hvassen lättare villa ögat. Men om ock desse Accessoirer behaga genom den lflighet, hvarom de ge begrepp, förhoppning eller hogkomst, äro de dock här aldeles icke nödvändiga för att ge behag eller intret åt utsigten. Den är stilla, men ljuf och intagande; och framviar, bland annat, på en utstickande udde åt venstra sidan, ett öppet Tempel, hvilket gör ganska god effect mellan de höga alar som omgifva det framföre barrskogens mörka bakgrund. En obelisk reser sig på andra stranden, der skogen sedan stiger med höjnerne i flere étager. Frammanföre gården ligger en backe med religa björkar, på hvars höjd är ett Lusthus och derifrån flere utsigter, som alla äro lugna. Söndagens helgd instämde nu dermed, och Bukets tre Hammare voro tysta, hvilka vid sina sex Härdar och inberäknat en langre bort belägen Hammare, äga 350 skerp-

punds årligt smide. Ågaren var nu borta, och stället således ensamt i sina särskilda behag, utan dem hans personliga tillägger att göra det angenämt. Vi skyndade derföre bort; och verkligen skyndade, emedan de annars skulle ändock länge uppehållit oss. Vid afresan åtföljde vi Parken och kommo helt nära Tempel, från hvars trakt byggnaden med dess omgivande boskéer och brygga vid sjön äga ett med täckhet förent anseende.

Björkskogen varar ett godt stycke; men sedan fördjupas man i barrskog, likväl länge resande utmed sjön *Storbjörken*, som mer och mindre vidgad, sträcker sig genom trakter af olika utseende. Byar och hemman äro sällsynta. Desto mera oväntad var en rödmålad jernbod nedre vid stranden, just der skogen med sin täthet gömmer alla objekter som kunde intyga eller lemna aning om behodda ställen. Den tillhör Hr Bruks-Patron *Strukirck*, som här i orten är mycket känd för sin hushålls-drift.

Helt nära invid *Åtorps* Gästgifvaregård passeras *Letälven* på en lång bro. Denna ström är bred men forssade likväl starkt. Utmed Gästgifveriet är *Nysunds* Kyrka: liten och af träd; men likväl bidragande till traktens lifligare utscende. Innan vägen snart öfvergaf älven krökte denna sig hastigt och lämnade tvert öfver sig en oförmodad åsyn af *Sund*, Hr Bruks-Patron *Camitz's* ägendom, på den sida af älven vi nyss lämnat jemte *Örebro Län*. Älven der mera lugnad, utbredde sig än mera, och utgjorde en mild spegel åt nyssnämde Gårds byggnader samt de löfträn, som sparsamt omgäfvade dess sidor till behaglig kontrast mot barrskogen, hvaraf trakten eljest uppfylldes och gården hittills skymdes.

Sedermera, ungefärligen en fjerdingväg från *Walls* Gästgifvaregård, afböjde en väg rätt fram genom skogen och angaf en betydlig ägendom, *Säby*, dit vi kommo slutligen genom en lång allé. Den redan inbrutna aftenen hade nära låtit oss öfverge tanken på denna afväg och vår förlust blifvit känbar att ej njuta personlig ynnest i ett hus, der värdighet och behag så lyckligt förenas med den fria glättigheten. Vi hade väl då förblifvit utan en förbindelse, som på intet sätt kan afbördas, men ock utan flere dagars nöje af det vänliga-